

RSO Saarbrücken (2003), Orkester Bruckner iz Linza (1993), RSO Dunaj (1993 in 1995), Avstrijsko-madžarska filharmonija Haydn (1996), Simfonični orkester Vorarlberg (1994, 1997 in 1999), Orkester Mozarteum Salzburg (1996, 2002) ter Komorni orkester Mahler (1998). Kot dirigent je med drugim nastopil tudi na številnih mednarodnih festivalih, kot so Dunajski slavnostni tedni (1993, 1994, 1996, 1998), Poletni (1989, 1991, 1994, 1995, 1996) in Pomladni festival na Dunaju (1993, 1995, 1997, 1999), Mozartfest (1992), Modern Festival (1992, 1993), Haydnovi dnevi (1993, 1995, 1997, 1999), kot tudi na festivalih Toulon, Montpellier, Les Mans, St. Gallen, Rovereto, Stresa, Ferrara, Flanders, Bodensee in Schubertiade. V Bregenzu in na Dunaju je sodeloval v opernih produkcijah (Figarova svatba, Seviljski brivec, Pepelka). Delal je s številnimi mednarodno priznanimi glasbeniki in dirigenti, kot so Agnes Baltsa, Rudolf Buchbinder, Robert Holl, Wolfgang Schulz, Till Fellner, Stefan Vladar, Lisa Leonskaja, Paul Gulda, Julian Rachlin, Heinrich Schiff, Nigel Kennedy, Carlo Maria Giulini, Sandor Vegh, Lord Yehudi Menuhin, Krzysztof Penderecki in Heinz Holliger. Repertoar Claudiusa Traunfellnerja zajema dela vse od baroka do moderne glasbe s poudarkom na avstrijskih skladateljih. Ob Dunajski komorni filharmoniji je posnel nekaj zgoščenk tudi z RSO Dunaj in Dunajskim komornim orkestrom. Diskografija vsebuje serenade, simfonije, koncertne arije Mozarta, Schönbergovo Ozarjeno noč ter številna dela modernih avstrijskih skladateljev.

Christoph Berner je v Avstriji med vodilnimi pianisti svoje generacije. V rojstnem mestu Dunaju je na Akademiji za glasbo in upodabljajoče umetnosti študiral klavir. V času študija so bili njegovi profesorji Imola Joo, Hans Graf in Hans Petermandl, med letoma 1993 in 1995 pa se je izpopolnjeval tudi pri profesorici Marii Tipo v italijanskem mestu Fiesole. Z zmagama na mednarodnih tekmovanjih Bösendorfer (1995) in Beethoven (1997) ter z nagradama za najboljšo interpretacijo Schumanna in Mozarta na žüriškem tekmovanju Géza Anda (2003) si je začrtal uspešno glasbeno pot. Redno nastopa v dunajskem Musikverein in Konzerthausu. Med drugim se je udeležil tudi festivalov, kot sta Koroško poletje in Schubertiade v Feldkirchnu. Na koncertih in turnejah je nastopil že v večini evropskih držav, v Maroku, na Japonskem, v Mehiki in Ameriki, kjer je navdušil občinstvo

Carnegie Halla. Kot solist je s priznanimi dirigenti (Nee-me Järvi, Michel Plasson, Günther Neuhold, Johannes Wildner, Dennis Russell Davies, János Fürst, Theodor Guschlbauer, Vladimir Fedosejev idr.) nastopil z uglednimi orkestri, kot so Orchestre National du Capitole Toulouse, Filharmonija Bremen, Simfonični orkester Gothenburg, Filharmonija Dresden, Komorni orkester Mahler, Dunajska komorna filharmonija, Orkester Winterthur Musikkollegium in moskovski Orkester Čajkovski. Ena največjih strasti Christopa Bernerja je klasična glasba. Sodeloval je že s Heinrichom Schiffom, Christianom Altenburgerjem, z Ernstom Kovačičem, s Patricijo Kopačinsko, z Réko Szilvay in s člani Dunajske filharmonije: Franzem Bartolomeyjem, Tamásom Vargo in Wolfgangom Schulzem. V Dresnu, kjer trenutno živi, je ustanovil zasedbo Ensemble Hausmusik, ki je specializirana za promocijo fascinantne tradicije glasbenih priredb.

Napovedujemo

...

Ponedeljek, 12. maj 2008, ob 19.30
Darilo našim abonentom
za zvestobo – Koncert za izven
Dvorana Union Maribor

JULIEN DIEUDEGARD
violina

LAURENT WAGSCHAL
klavir

Spored:
Brahms, Debussy,
Messiaen, Lekeu

V sodelovanju s Francoskim Inštitutom Charles Nodier
institut français charles nodier

...

Četrtek, 15. maj 2008, ob 19.30
6. abonmajski koncert Komornega cikla
Dvorana Union Maribor

ZAGREBŠKI KVARTET KITAR

Tomislav Vasilij
Krunoslav Pehar
Melita Ivković
Mak Grgić

Spored:
Bach/Čagalj, Uhlik,
Miletić, Turina/Čagalj,
Joplin/Čagalj,
Peterson/Čagalj,
židovske pesmi

Maribor, Slovenija kandidat za Evropsko prestolnico kulture 2012

ČISTA ENERGIJA!

Maribor • Murska Sobota • Novo mesto • Ptuj • Slovenj Gradec • Velenje

VPIS ABONMAJEV ZA KONCERTNO SEZONO 2008/2009

Vpis abonmajev Orkestrskega in
Komornega cikla bo za lanske
abonente potekal od
2. do 7. junija, za nove abonente
pa od 9. do 14. junija 2008.

Vpis abonmajev Cikla za mlade
bo za lanske abonente potekal
od 26. do 31. maja,
za nove abonente pa
od 2. do 14. junija 2008.

Celoten program bomo pred
pričetkom vpisa objavili v
dnevniku Večer ter na spletni
strani Narodnega doma Maribor.

KONCERT

◀ NARODNI DOM MARIBOR ▶

KONCERTNA POSLOVALNICA

SEZONA 2007/2008
ORKESTRSKI CIKEL
6. abonmajski koncert

Sreda, 7. maj 2008, ob 19.30
Dvorana Union Maribor

DUNAJSKA KOMORNA FILHARMONIJA

CLAUDIUS TRAUNFELLNER

dirigent

Solist:

CHRISTOPH BERNER

klavir

Informacije in prodaja vstopnic:
Narodni dom Maribor, Ulica kneza Koclja 9, 2000 Maribor,
vsak delavnik od 8.30 do 18. ure, v soboto od 9. do 12. ure
ter uro pred koncertom v Dvorani Union v Mariboru.
Tel. 02 229 40 11; 02 229 40 50; 040 744 122; 031 479 000
E-pošta: info@nd-mb.si, prodaja@nd-mb.si
http://www.nd-mb.si/

Koncert sta podprla Ministrstvo za kulturo
Republike Slovenije in Mestna občina Maribor

PLINARNA MARIBOR

VEČER **RTS**

Spored

LUDWIG VAN BEETHOVEN

Uvertura Prometej v C-duru op. 43

(enostavno) *Adagio – Allegro molto (alla breve)*

LUDWIG VAN BEETHOVEN

Koncert za klavir in orkester št. 3 v c-molu op. 37

Allegro con brio (alla breve)

Largo

Rondo: Allegro

* * *

JOHANNES BRAHMS

Serenada za orkester št. 1 v D-duru op. 11

Allegro molto (alla breve)

Scherzo: Allegro non troppo

Adagio non troppo

Menuetto

Scherzo: Allegro

Rondo: Allegro

Prvih deset let svojega bivanja na cesarskem Dunaju je **Ludwig van Beethoven** višje plemstvo navduševal veliko bolj kot pianist in izredni mojster improvizacije kot pa kot skladatelj. V tej luči moramo razumeti tudi Beethovnovo skladateljsko produkcijo tistega časa: klavirske sonate so nastajale kot pedagoški material za njegove učence iz višjih družbenih krogov, medtem ko se je s svojimi klavirskimi koncerti skladatelj javnosti predstavljal kot koncertni pianist.

Beethoven je vsa svoja koncertantna dela – pet klavirskih koncertov, *Koncert za violino* in *Trojni koncert za violino, violončelo in klavir* – napisal med letoma 1786 in 1811. Vsaj kar se tiče klavirskih koncertov, takšne odpovedi koncertnemu mediju ni težko razumeti – napredujoča naglušnost skladatelju ni več dovoljevala, da bi se s svojimi koncerti predstavljal tudi kot solist. Mogoče je tudi zato v Beethovnovem opusu prelomen *Tretji klavirski koncert*, ki je nastajal v daljšem obdobju med letoma 1796 in 1804, saj je prav iz tega časa iz glasbenih kritik Beethovnovih koncertov mogoče razbrati, da je mojster prenekatero napako zagrešil predvsem zato, ker ni več dobro slišal svoje igre in igre svojih glasbenih partnerjev. *Tretji klavirski koncert* je želel Beethoven sprva izvesti na akademiji – tako so v tistem času poimenovali koncerte – aprila leta 1800, vendar viri kažejo, da je v resnici izvajal svoj starejši koncert, podobno pa je bilo tudi na akademiji naslednjega leta. Tako je skladatelj svoj novi koncert krstil šele aprila 1803, a Ignaz Xaver von Seyfried, ki je na tem koncertu Beethovnu obračal strani, je v svoje spomine zapisal: »Opazil sem skoraj prazne liste, le na nekaterih straneh je bilo načrtanih nekaj meni popolnoma nerazumljivih egiptovskih hieroglifov.« Sklepamo lahko torej, da skladatelj do krstne izvedbe še ni natančno izpisal klavirskega parta, ki ga je igral več ali manj »iz spomina«. Podobne zadrege pa izkazuje tudi rokopis, v katerem lahko odkrivamo vsaj tri kompozicijske plasti, kar že pomeni, da Beethovnov kompozicijski proces za *Tretji klavirski koncert* ni sodil med enostavnejše.

In res lahko *Koncert v c-molu* razumemo kot višek Beethovнове kariere virtuoza in hkrati tudi kot obrat k poglobljenemu skladateljskemu premisleku, zaradi česar postane kompozicijski delež pomembnejši kot virtuozna samoprezentacija, kar zaznamuje pomemben prelom v dotedanji koncertantni literaturi. Beethoven je svoj novi koncert v resnici zasnoval kot nekakšno simfonijo s

koncertantnim, obligatnim klavirjem, pri čemer je solističnemu klavirskemu deležu namenil vlogo herojskega individuuma, ki se zoperstavlja kolektivnosti orkestra. Vso resnobnost, s katero je napisan koncert, izdaja že izbira tonalitete: c-mol. Prav v tej tonaliteti je Beethoven napisal nekaj svojih najpomembnejših del: *Klavirsko sonato op. 13*, »*Patetično*«, znamenito *Peto simfonijo* in pomenljivo poslednjo *Klavirsko sonato op. 111*. Simfonično zasnovo izdaja predvsem prvi stavek, kjer smo priča tipično beethovnovskemu, ekonomičnemu motivičnemu delu. Prva tema izhaja iz razloženega molovega trizvoka (c-es-g), ki mu sledi kvartni skok v punktiranem ritmu (c-g-c-g). Ta motivična celica je po svoji vsebini pravzaprav nepomembna in trivialna, vendar pa je Beethoven iz nje izpeljal celotno strukturo dela in s tem še enkrat potrdil, da za kakovost glasbe ni toliko pomembna izbrana substanca kot dejstvo, v kakšen razvoj je le-ta vpeta; ali še drugače: o umetniški vrednosti glasbe ne odloča spevnost melodije, temveč njena inherentna sposobnost, da zaznamuje celotno strukturo kompozicije. Če v prvem stavku prevladuje temačno, dramatsko napeto vzdušje, pa se v počasni stavek naseljuje poglobljeni mir. Takšen kontrast skladatelj zelo jasno nakaže tudi z izbiro tonalitete E-dura. Tudi to je bil pomemben Beethovnov novum – tonalni plan tristavčnega koncerta ni več ujet v razmerje med kvintno pogojeno dominantno in tonično tonaliteto, temveč je organiziran po logiki terčnih sorodnosti. Šele zadnji stavek, demonični rondo, ki poteka v svetlejšem Es-duru, prinaša več klasicistične sproščenosti, ki jo v prvih dveh stavkih nadomešča »romantična« poglobljenost.

V času nastajanja *Tretjega klavirskega koncerta* je Beethoven prejel tudi svoje prvo naročilo za odrsko glasbo. Med letoma 1800 in 1801 je tako napisal baletno glasbo za *Prometejeva bitja*, baletni scenarij in koreografijo pa je podpisal italijanski plesni mojster Salvatore Viganò, ki si je svoj sloves prislužil kot izumitelj »koreodrame«, nekakšnega združevanja mimike, plesa in igre, katerega glavni cilj je bilo čim natančnejše odslikavanje zgodbe. Beethoven je napisal šestnajst baletnih točk, balet je doživel 23 ponovitev, potem pa utonil v pozabo, čeprav je Beethoven v zadnjem stavku uporabil znamenito temo, ki jo danes poznamo iz finala skladateljeve *Tretje simfonije*, »*Eoice*«. Večkrat pa na koncertne odre zaide uvertura k baletu, ki je ukrojena po tipičnem klasicističnem sonatnem modelu, v katerem ne gre iskati kakšnih pomembnejših

zvez z vsebino antičnega mita o Prometeju, simboličnem prinašalcu ognja.

Kot najbolj tipičnega nadaljevalca Beethovnovega izročila v 19. stoletju danes razumemo **Johannesa Brahmsa**. Tak položaj so mu določili že njegovi sodobniki. Tako je že Robert Schumann kmalu potem, ko je prvič srečal Brahmsa, v svojo revijo zapisal, da je prav Brahms tisti, ki je najbolj primeren za nadaljevanje Beethovnovega simfoničnega niza. Izkazalo pa se je, da se je Brahms ustrašil tega velikega projekta, saj se je dobro zavedal, da mora biti vsaka simfonija, ki nastane po Beethovnovi, bistveno drugačna od mojstrovih.

Med letoma 1854 in 1856 je Brahms nudil psihološko oporo Schumannovi ženi, sicer znani pianistki Clari, v zadnjih stadijih skladateljeve bolezni. To je bil za Brahmsa izredno naporen čas, v katerem je pregoreval tako na čustveni kot umetniški ravni. Emocionalna kriza po Clarini zavrnitvi njegove ljubezni se je usmerila še v kompozicijo in Brahms je čutil, da se mora povrniti k študiju starih mojstrov. V tem času je preučeval predvsem partiture Haydna in Mozarta, zato nas ne more čuditi, da je v prvem valu nove kreativnosti napisal prav po klasicističnih zgledih ukrojeno *Serenado*.

Ta je nastala med letoma 1857 in 1858, ko je Brahms našel varno in mirno zavetje na dvoru v Detmoldu, kjer je poučeval mlado princeso in opravljal kapelniške naloge. Prvo verzijo v štirih stavkih je napisal za komorno zasedbo godalnega kvarteta s kontrabasom, flavto, parom klarinetov, z rogom in s fagotom. Prijatelja Joseph Joachim in Clara Schumann pa sta Brahmsu namignila, da je v strukturi dela razpoznavni simfonični koncept, zaradi česar bi bilo smiselno spremeniti instrumentacijo. Očitno je Brahms prevzel mnenje svojih prijateljev, saj je že naročil večji format notnega papirja, ki bi mu omogočil, da štiri stavke prelije v pravo simfonijo, vendar pa je nato izvirnim štirim stavkom dodal še dva scherza. S tem pa Brahmsove neodločnosti še zdaleč ni bilo konec. Prva izvedba *Serenade* je namreč vključevala šest stavkov v varianti za komorni orkester (!), šele kasneje pa je skladatelj pripravil partituro za simfonični orkester, ki jo je naslovil *Simfonija-serenada*.

Takšne zadrege – izrazito nihanje med bolj klasicizmu zavezano in neobremenjeno serenadnostjo ter bolj širokopotezno zasnovano simfoničnostjo – jasno izkazu-

jejo Brahmsov strah pred izrazito dolgo Beethovnovno senco. In res je Brahms svojo *Prvo simfonijo* dokončal šele leta 1876, torej skoraj dvajset let po *Prvi serenadi*. Posledice takšne razpetosti pa seveda na mnogih mestih prežarjajo tudi partituro. Tako se prvi stavek pričenja s pastoralnim kvintnim pedalnim tonom, nad katerim svojo misel razpreda rog, ki prinaša značilno mehko, serenadno vzdušje. Tega »kali« izrazito izčiščena razvojna logika motivičnega dela, ki že spominja na velika simfonična dela. Takšne dvojnosti zaznamujejo tudi druge stavke – medtem ko se menuet zdi kopija Mozarta, drugi scherzo že utripa v beethovnovskih ritmih, in medtem ko je adagio romantično izrazen, se zdi, da se končni rondo predaja klasicistični vedrini.

Gregor Pompe

Dunajsko komorno filharmonijo je leta 1985 ustanovil Claudius Traunfellner. Večino članov orkestra sestavljajo dobitniki različnih nagrad uglednih mednarodnih tekmovanj (»Jugend musiziert«, Stefanie Holl, violinska tekmovanja Kreisler, Stresa in Lipizer ter tekmovanji Karl Böhm in Anton Bruckner). Že leto po ustanovitvi so ob rednih nastopih po Avstriji začeli privabljati pozornost drugih cenjenih glasbenih prizorišč izven meja svoje domovine. V zadnjih letih je zasedba redno nastopala na mednarodnih prireditvah po Evropi, Aziji, Severni in Južni Ameriki ter na mnogih glasbenih odrih Bruslja, Münchna, Frankfurta, Chicaga, Washingtona, Toronta, Ria de Janeiro, Sao Paola, Aten, Barcelone, Madrida, Stockholma, Taipeia, Tokia ter seveda Dunaja in Salzburga. Med drugim so se udeležili festivalov, kot so Flanders-Festival, Rheingau, Schubertiade, Festival Bodensee, Pomladni in Poletni festival ter Mozartfest na Dunaju ter Toroella di Montegri, Toulon, Montpellier, St. Gallen in Royal Palace Festival v Stockholmu. Repertoar zasedbe zajema mojstrovine baroka, kompozicije dunajskih klasikov, pa tudi dela skladateljev 20. stoletja. Predanost in visoka umetniškost Dunajske komorne filharmonije sta pripeljali do pristnega in plodnega sodelovanja s priznanimi solisti, kot so Agnes Baltsa, Rudolf Buchbinder, Elisabeth Leonskaja, Julian Rachlin, Heinrich Schiff, Nigel Kennedy, Wolfgang Schulz, Till Fellner in Stefan Vladar.

Na Dunaju rojeni violinist **Claudius Traunfellner** je študiral na Mestnem konservatoriju v rojstnem mestu. Študij je zaključil leta 1986, leto prej pa prejel diplomo zborovskega in orkestrskega dirigenta. Med letoma 1987 in 1989 je študij dirigiranja nadgradil pri profesorju Karlu Österreicherju na Visoki šoli za glasbo in upodablajoče umetnosti na Dunaju. Je ustanovitelj Dunajske komorne filharmonije in vse od začetka tudi njen umetniški vodja in dirigent. Občasno dirigira tudi drugim avstrijskim orkestrom, kakor tudi različnim orkestrom Amerike, Kanade, Južne Amerike, Japonske, Tajvana, Francije, Belgije, Nemčije, Danske, Švedske, Grčije, Italije, Španije, Poljske, Slovaške in Češke. V Avstriji je sodeloval z vsemi glavnimi glasbenimi dvoranami (Musikverein, Konzerthaus, Festspielhaus, Mozarteum, Brucknerhaus idr.). Ob neprekinjenem delu z Dunajskim komornim orkestrom je sodeloval z različnimi orkestri, kot so: Haydnov orkester iz Bozna (1991), Filharmonija Breslau (1992), Orkester du Capitole de Toulouse (1992), Orkester National de Lyon (1990), Orkester Lamoureux (2002), Orkester d'Auvergne (2004), Orkester National des pays de la Loire (2003),